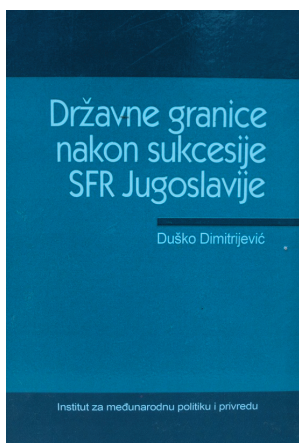

PRIKAZ KNJIGE „DRŽAVNE GRANICE NAKON SUKCESIJE SFR JUGOSLAVIJE“, DUŠKA DIMITRIJEVIĆA

*Nikola Tošić Malešević**
Ministarstvo odbrane Republike Srbije,
Univerzitet odbrane u Beogradu, *Vojno delo*

Državne granice nakon sukcesije SFR Jugoslavije, Duško Dimitrijević, Institut za međunarodnu politiku i privredu, Beograd, 2012, 481 str.

Direktor i naučni savetnik Instituta za međunarodnu politiku i privredu u Beogradu, dr Duško Dimitrijević, 2012. godine objavio je knjigu pod naslovom *Državne granice nakon sukcesije SFR Jugoslavije*. U ovom delu autor opisuje nastanak i razvoj jugoslovenskih granica od 1918. godine do njenog raspada 1991. godine, kao i međugranične probleme između država nastalih njenim nestankom. Pre ove glavne teme, dr Dimitrijević se bavi samim pojmom i evolucijom

državnih granica, kao i međunarodnim pravom sukcesije država i njegovim posledicama po državne granice.

Knjiga dr Dimitrijevića ima četrnaest poglavlja, od kojih je većina podeljena na manje potceline, dok je jedanaesto poglavlje podeljeno na još manje celine. Poglavlja u knjizi nose sledeće nazive: *Pojmovna determinacija državnih granica u međunarodnom pravu; Evolucija državnih granica; Tipologija državnih granica; Povlačenje državnih granica; Procedura povlačenja državnih granica; Međunarodno pravo sukcesije država i državne granice; Granice Jugoslavije nakon Prvog svetskog rata; Administrativno-teritorijalna podela u prvoj Jugoslaviji; Granice Jugoslavije za vreme Drugog svetskog rata; Državne granice Jugoslavije nakon Drugog svetskog rata; Izgradnja federativnog uređenja i utvrđivanje unutrašnjih granica Jugoslavije; Proces separativne disolucije SFR Jugoslavije i priznanje država sukcesora; Status granica nakon sukcesije SFR Jugoslavije i Otvorena granična pitanja između država sukcesorki SFR Jugoslavije.*

U pisanju ovog rada dr Dimitrijević je koristio obimnu literaturu i izvore. Korišćena su dela: Allot Anthony *Boundaries and the Law in Africa in African Boundary Problems*; Boban Ljubo *Hrvatske granice 1918-1993*; Boggs S. Whittemore *International Boundaries: A Study of Boundary Functions and Problems*; Bebler Aleš *Za pravedne granice nove Jugoslavije*; Andrašić Juraj *Epikontinentalni pojas*; Buzadžić Milovan *Secesija bivših jugoslovenskih republika u*

* Autor je spoljni saradnik *Vojnog dela* i samostalni istraživač – master istoričar.

svetlosti odluka Ustavnog suda Jugoslavije; Crawford James *The Creation of States in International Law*; Čulinović Ferdo *Okupatorska podjela Jugoslavije*; Cvijić Jovan *Granice i sklop naše zemlje*; Đorđević Jovan *Ustavno pravo*; Etinski Rodoljub *Međunarodno javno pravo*; Guškova Jelena *Istorija jugoslovenske krize 1990-2000*, knjige I i II, itd.

Autor je koristio dela iz međunarodne jurisprudencije i one iz međunarodne prakse. Od dela iz međunarodne jurisprudencije tu su: *Anglo-French Continental Shelf Case* u *International Law Reports*; *Nuclear Test Case* u *International Court of Justice Reports*; *Territorial Sovereignty and Scope of the Dispute (Eritrea v. Yemen)*, *Award of the Arbitral Tribunal in the First Stage*; *Island of Palmas Case (United States v. Netherlands)* u *American Journal of International Law*; *Case Concerning the Continental Shelf (Libyan Arab Jamahiriya v. Malta)* u *International Court of Justice Reports* i mnoga druga. Od izvora iz međunarodne prakse korišćena su dokumenta iz Arhiva Jugoslavije – fondovi Centralnog komiteta Saveza komunista Jugoslavije (Komunističke partije Jugoslavije), Ministarstva za konstituantu DFJ, Predsedništva vlade FNRJ, Vlade FNRJ; zatim dokumenti Arhiva Memorijalnog centra „Josip Broz Tito”; *Rezolucija 2625* Generalne skupštine Ujedinjenih nacija; *Međunarodni ugovori FNRJ* u izdanju Ministarstva inostranih poslova FNRJ, sveska 2 za 1945, sveske 4, 5 i 6 za 1947 i sveska 6 za 1959. godinu; *Mišljenje Arbitražne (Badinterove) komisije konferencije o Jugoslaviji*; službeni glasnici, službeni listovi i narodne novine prve, druge i treće Jugoslavije i jugoslovenskih republika, kao i država nastalih raspadom SFRJ; *Deklaracija o Jugoslaviji* Saveta bezbednosti Ujedinjenih nacija iz 1991. godine itd.

U prvom poglavlju (*Pojmovna determinacija državnih granica u međunarodnom pravu*) autor opisuje pojmovno određenje državnih granica i državne teritorije u sistemu međunarodnog prava. U drugom poglavlju (*Evolucija državnih granica*) opisan je razvoj državnih granica kroz istoriju, počevši od starog veka pa sve do današnjih dana. Treće poglavlje (*Tipologija državnih granica*) obrađuje različite vrste državnih granica (prirodne, veštačke, istorijske, nacionalne i međunarodne), dok u četvrtom poglavlju (*Povlačenje državnih granica*) dr Dimitrijević opisuje utvrđivanje pravnog osnova državnih granica i pravila o njihovom povlačenju na kopnu, na graničnim vodama, na moru, na dnu i u podzemlju, u vazдушnom prostoru i kosmosu i u polarnim oblastima. Peto poglavlje (*Procedura povlačenja državnih granica*) govori o zaključenju međunarodnih ugovora o državnoj granici, te o delimitaciji, demarkaciji i delineaciji državnih granica. O opštim pravilima nepromenljivosti državnih granica u slučaju nastupanja sukcesije država i primeni principa *uti possidetis* u slučaju sukcesije država govori se u šestom poglavlju (*Međunarodno pravo sukcesije država i državne granice*).

Posle prvih šest poglavlja u kojima su opisane državne granice, mahom u svetlu važećih opštih pravila propisanih u međunarodnom pravu, autor u narednim poglavljima prelazi na slučaj Jugoslavije i njenih država sukcesorki (naslednica). Tako u sedmom poglavlju (*Granice Jugoslavije nakon Prvog svetskog rata*) dr Dimitrijević iznosi istorijsko-politički kontekst nastanka jugoslovenske države i njenih granica i opisuje proces učvršćivanja granica Jugoslavije sa susednim državama. U narednom, osmom poglavlju (*Administrativno-teritorijalna podela u prvoj Jugoslaviji*), možemo čitati o tri perioda administrativno-teritorijalne podele u Kraljevini Jugoslaviji (prvi period 1921–1929, drugi period 1929–1939 i treći period 1939–1941. godine). Deveto poglavlje (*Granice Jugoslavije za vreme Drugog svetskog rata*) bavi se okupatorskom podelom Jugoslavije, kao i anulacijom posledica okupacije i razbijanja njenog teritorijalnog integriteta. U desetom pogla-

viju (*Državne granice Jugoslavije nakon Drugog svetskog rata*) dr Dimitrijević opisuje problem razgraničenja sa Italijom i problem Slobodne teritorije Trsta, ispravku granice sa Rumunijom i obnavljanje granica sa ostalim jugoslovenskim susedima. Jedanaesto poglavlje (*Izgradnja federativnog uređenja i utvrđivanje unutrašnjih granica Jugoslavije*) daje nam informacije o administrativno-teritorijalnoj podeli zemlje nakon Drugog svetskog rata i o razgraničenju između jugoslovenskih federalnih jedinica unutar Jugoslavije. U dvanaestom poglavlju (*Proces separativne disolucije SFR Jugoslavije i priznanje država sukcesora*) autor razmatra da li se SFR Jugoslavija raspala ili je prestala postojati usled otcepljenja njenih federalnih jedinica, a bavi se i pitanjem internacionalizacije sukcesije SFRJ i priznanjem novih država. O mišljenju Arbitražne (Badinterove) komisije o statusu jugoslovenskih granica i statusu granica nakon sukcesije SFR Jugoslavije možemo čitati u trinaestom poglavlju (*Status granica nakon sukcesije SFR Jugoslavije*), dok se u poslednjem, četrnaestom poglavlju (*Otvorena granična pitanja između država sukcesorki SFR Jugoslavije*), govori o delimitaciji i demarkaciji granice između Srbije i Makedonije, kao i o otvorenim graničnim pitanjima i problemima između bivših jugoslovenskih republika, sada državama sukcesorkama (naslednicama) SFRJ.

Nakon opisanih četrnaest poglavlja slede rezimei na srpskom i engleskom jeziku i do-datak sa velikim brojem prekucanih istorijskih izvora (u celini ili u delovima) korišćenih prilikom izrade ovog dela. Na samom kraju knjige nalazi se bibliografija.

Može se zaključiti da knjiga dr Dimitrijevića predstavlja veoma koristan pregled razvoja državnih granica na prostoru bivše Jugoslavije, kao i problema proisteklih iz tog procesa. Ovo delo svakako predstavlja dragocen izvor informacija za istoričare, sociologe, kao i stručnjake za međunarodno pravo i međunarodne odnose, ali takođe i za sve one koje interesuje ova tematika. Objavljivanje knjige finansijski je pomoglo Ministarstvo prosvete, nauke i tehnološkog razvoja Republike Srbije, a realizovana je u Institutu za međunarodnu politiku i privredu u Beogradu, u okviru projekta *Srbija u savremenim međunarodnim odnosima: Strateški pravci razvoja i učvršćivanja položaja Srbije u međunarodnim integrativnim procesima – spoljnopolički, međunarodni ekonomski, pravni i bezbednosni aspekti*. Knjiga je štampana u 300 primeraka, a izvršni izdavač je štamparija „Želnid“ iz Beograda.